

Motetten

Dies Sanctificatus

av

Giovanni Pierluigi da
Palestrina

Palestrinas musik är allmängods.

Kod och text för att generera dessa sidor :

©Karl Hammar

Aspö Data 2008

Licens: GPL (<http://www.gnu.org/licenses/gpl.html>)

Fritt att kopiera och framföra.

Noterna finns tillgängliga på <http://aspodata.se/musik/>

Text

Texten förknippas med Jesus ankomst, dels när han föds på juldagen och del när han återuppstår på påskdagen.

Dies Sanctificatus, alleluia¹ från juldagens mässa.

Al-le-lu-ia ij. Di - es sanc-ti-fi-ca-tus il-lux-it no - bis ve - ni-
te gen-tes et ad-o-ra-te Do-mi-num qui-a ho-di-e de-scen-dit lux mag - na su-per ter - ram

Hæc dies, alleluia² från mässan i andra söndagen i påsk.

Al - le - lu - ia ij. hæc di - es quam fe-cit Do-mi-
nus Ex-sul-te - - - mus et læ-te-mur in
e - a

Texten står att finna i Ps117:24. Vulgate: *Haec est dies quam fecit Dominus exultemus et lætemur in ea.* 1917 års svenska bibel: *Detta är den dag som HERREN har gjort; låtom oss på den fröjdas och vara glada.*

Latin	Uttal	Bokstavlig översättning
Dies sanctificatus, illuxit nobis venite gentes, et adorete Dominum quia hodie descendit, lux magna in terris	'dies sanktifi'katus il'luksit 'nobis 'venite 'dʒentes 'et ado'rate 'dōminum 'kuia 'ōdie de'fendit 'luks 'magna 'in 'tērris	dagen [den] helgade gryr [för] oss kom[!] hedningar/"hela världen", och tillbe Herren "därför att" "denna dag" "har nedstigit", liv/räddning ³ stort "här i" världen
hæc dies, quam fecit Dominus Exsultemus, et lætemur, in eā	'hæc 'dies 'kuam 'fɛtʃit egzul'temus 'et le'temur 'in 'eā	denna dag, som "har gjort" Herren ⁴ vi ska jubla, och [vi ska] glädjas, i detta

¹Liber Usualis sid 409–410, <http://www.musicasacra.com/pdf/liberusualis.pdf>

²Liber Usualis sid 805.

³Latinets *lux* kan ta många betydelser: [utstrålande] ljus a) sol/dagsljus b) dagens ljus = ljusets väld, livet c) ögonens ljus, syn d) fig. α) själens ljus = upplysning, klarhet β) offentligheten[s ljus], förgrunden γ) nytt ljus = hjälp, räddning δ) som smeknamn liv

⁴det är Herren som har gjort, inte tvärtom

Cantus

2 3 4 5 6
Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no - -

7 8 9 10 11 12 13 14 15
- - - bis Di - es sanc - ti - fi - ca - tus

16 17 18 19 20 21 22 23 24
il - lux - it no - bis ve - ni - te gen - - tes ve - ni - te gen -

25 26 27 28 29 30 31 32 33
tes et ad - o - ra - te Do - - mi - num et ad -

34 35 36 37 38 39 40 41 42 43
o - ra - te Do - mi - num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag - na in

44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54
ter - ris de - scen - dit de - scen - dit lux mag - na in ter - ris hęc di - es quam

55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67
fe - cit Do - - mi - nus hęc di - es quam fe - cit Do - mi - nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78
Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a et læ - te - mur in e - a

79 80 81 82 83 84
Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a

Altus

2 3 4 5 6 7 8

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no - - - - -

9 10 11 12 13 14 15

- bis Di - - - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no - - - - -

16 17 18 19 20 21 22 23 24

- - bis ve - ni - te gen - tes gen - - - tes ve -

25 26 27 28 29 30 31 32 33

ni - te gen - tes et ad - o - ra - te Do - mi - num et ad - o - ra - te Do -

34 35 36 37 38 39 40 41 42

- - mi - num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag - na in

43 44 45 46 47 48 49 50 51 52

ter - - - ris de - scen - dit lux mag - na in ter - ris hæc

53 54 55 56 57 58 59

di - es quam fe - cit Do - mi - nus quam fe - cit Do - mi - nus hæc di - es

60 61 62 63 64 65 66 67

quam fe - cit Do - mi - nus hæc di - es quam fe - cit Do - - - mi - nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a

Tenor

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Di - es sanc-ti-fi - ca-tus il-lux-it

13 14 15 16 17 18 19 20

no - bis il - lux - it no - bis ve - ni - te gen-tes

21 22 23 24 25 26 27 28

ve-ni - te gen - tes ve-ni - te gen - tes et ad - o -

29 30 31 32 33 34 35 36 37

ra - te Do - mi-num et ad - o-ra - te Do-mi-num Do - mi-num qui -

38 39 40 41 42 43 44 45 46

a ho - di-e de-scen - dit lux mag-na in ter - ris de-scen - dit

47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

lux mag-na in ter - ris lux mag - na in ter - ris hæc di - es

57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67

hæc di - es quam fe-cit Do - mi-nus quam fe - cit Do-mi-nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

Bassus

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Di - es sanc-ti-fi - ca-tus

13 14 15 16 17 18 19 20

il-lux-it no - bis il - lux-it no - bis ve - ni - te gen -

21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

tes ve - ni - te ve - ni - te gen - tes et ad - o-ra -

32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

te et ad - o-ra - te Do - mi-num qui - a ho - di - e

44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55

de-scen-dit de-scen-dit lux mag-na in ter - ris hæc di - es

56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67

hæc di - es quam fe - cit Do - mi - nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Ex - sul - te - mus Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a Ex - sul - te - mus et læ - te - mur in e - a

Körpartitur

2 3 4 5 6

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no -

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no -

7 8 9 10 11 12

- - - - bis Di - es sanc - ti - fi - ca -

- - - - bis Di - es sanc - ti - fi -

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus

13 14 15 16 17 18 19

tus il - lux - it no - bis ve - ni - te gen -

ca - tus il - lux - it no - bis

no - bis il - lux - it no - bis ve - ni -

il - lux - it no - bis il - lux - it no - bis ve - ni - te gen -

Körpartitur

20 21 22 23 24 25 26 27

- tes ve-ni - te gen - tes et ad - o -
 ve-ni - te gen - tes gen - tes ve-ni - te gen - tes et
 - te gen - tes ve-ni - te gen - tes ve-ni - te gen - tes et
 - tes ve-ni - te ve - ni - te gen - tes

28 29 30 31 32 33 34 35

ra-te Do - - mi-num et ad - o-ra - te Do - mi -
 ad - o-ra - te Do - mi-num et ad - o-ra-te Do - - mi-
 ad - o-ra - te Do - mi-num et ad - o-ra - te Do-mi-num Do - mi -
 et ad - o-ra - te et ad - o-ra - te Do - mi -

36 37 38 39 40 41 42

num qui - a ho - - di - e de - scen - dit lux
 num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag-na in
 num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag-na in
 num qui - a ho - - di - e

Körpartitur

43 44 45 46 47 48

mag - na in ter - ris de - scen - dit

ter - - - ris de - scen - dit lux mag - na in ter -

ter - - ris de - scen - dit lux mag - na in ter -

de - scen - dit de - scen - dit lux

49 50 51 52 53 54

de - scen - dit lux mag - na in ter - ris hæc di - es quam

ris hæc di - es quam fe - cit

ris lux mag - na in ter - - ris hæc di - es

mag - na in ter - - ris hæc di - es

55 56 57 58 59 60

fe - cit Do - - - mi - nus

Do - - mi - nus quam fe - cit Do - mi - nus hæc di - es quam

hæc di - es quam

hæc

Körpartitur

61 62 63 64 65 66 67

hæc di - es quam fe-cit Do - - mi - nus
 fe-cit Do-mi-nus hæc di - es quam fe-cit Do - - mi-nus
 fe-cit Do - mi-nus quam fe - cit Do - mi - nus
 di - es quam fe - cit Do - - mi - nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Ex-sul-te-mus et læ-te - mur in e - a et læ-te - mur in e - a
 Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a
 Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e-a Ex - sul-te-mus et læ-te-mur in e - a
 Ex-sul-te-mus Ex - sul-te-mus et læ-te - mur in e - a

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a
 Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a
 Ex-sul-te-mus et læ-te - mur in e - a Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a
 Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e-a Ex-sul-te-mus et læ-te-mur in e - a

Klaverutdrag

2 3 4 5 6
 Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no - - -

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it no -

7 8 9 10 11 12
 - - - - - bis Di - es sanc - ti - fi - ca - - -

- - - - - bis Di - - - - es sanc - ti - fi -
 Di - - - - es sanc - ti - fi - ca - tus il - lux - it

Di - es sanc - ti - fi - ca - tus

13 14 15 16 17 18 19
 tus il - lux - it no - bis ve - ni - te gen -

ca - tus il - lux - it no - - - - - bis
 no - bis il - - lux - it no - - bis ve - ni -

il - lux - it no - - bis il - lux - it no - bis ve - ni - te gen -

20 21 22 23 24 25 26 27
 - - tes ve - ni - te gen - tes et ad - o -

ve - ni - te gen - tes gen - - tes ve - ni - te gen - tes et
 - te gen - tes ve - ni - te gen - - tes ve - ni - te gen - tes et

- - tes ve - ni - te ve - ni - te gen - tes

Klaverutdrag

28 29 30 31 32 33 34 35

ra - te Do - - mi - num et ad - o - ra - te Do - mi -

ad - o - ra - te Do - mi - num et ad - o - ra - te Do - - mi -

ad - o - ra - te Do - mi - num et ad - o - ra - te Do - mi - num Do - mi -

et ad - o - ra - te et ad - o - ra - te Do - mi -

36 37 38 39 40 41 42

num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux

num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag - na in

num qui - a ho - di - e de - scen - dit lux mag - na in

num qui - a ho - - di - e

43 44 45 46 47 48

mag - na in ter - ris de - scen - dit lux mag - na in ter -

ter - ris de - scen - dit lux mag - na in ter -

de - scen - dit de - scen - dit lux

49 50 51 52 53 54 55 56

de - scen - dit lux mag - na in ter - ris hæc di - es quam fe - cit Do -

ris hæc di - es quam fe - cit Do - mi - nus quam

ris lux mag - na in ter - ris hæc di - es

mag - na in ter - ris hæc di - es

Klaverutdrag

57 58 59 60 61 62 63

- - mi-nus hæc di - es quam

fe-cit Do-mi - nus hæc di - es quam fe-cit Do-mi-nus hæc di - - es
hæc di - es quam fe-cit Do - mi-nus quam

hæc di - es quam fe -

64 65 66 67

fe - cit Do - - - - mi - - nus

quam fe - cit Do - - - - mi - nus
fe - cit Do - mi - - nus

cit Do - - - - mi - - nus

68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78

Ex-sul - te-mus et læ - te - mur in e - a et læ - te - mur in e - a

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a
Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex - sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

Ex-sul - te-mus Ex - sul - te-mus et læ - te - mur in e - a

79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a
Ex-sul - te-mus et læ - te - mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a Ex-sul - te-mus et læ - te-mur in e - a

Biografi

G. P. da Palestrina är uppkallad efter sin födelsestad Palestrina som ligger 30 km öster om Rom. Han föddes 1525/1526 och dog 2 februari 1594. Sin huvudsakliga ort har varit Rom med omnejd.

Han gifte sig två gånger och fick tre söner i det första äktenskapet. De två äldsta sönerna och den första frun dog i pesten. Sorgen efter dem var uppenbarligen stor och han övervägde att bli präst.

1544–1551 var han anställd som “organista e cantor” i catedralen de San Agapito (i Palestrina). 1551 fick han en post vid Cappella Giulia och var 1553–1555 “maestro di cappella” där och år 1555 sångare i sixtinska capellet. 1555–1560 hade han tjänst som “maestro di cappella” vid St. John Lateran. 1561–1566 “maestro” för Cappella Liberiana vid Sancta Maria Maggiore. 1566–1571 “maestro di cappella” vid Collegio Romanum. Och 1571 till sin död, åter vid Cappella Giulia. Han hade även en del mindre sidouppdrag.

Han var en produktiv tonsättare med 104 mässor, 68 offertorier, fler än 300 motetter, 72 hymner, 35 magnifikat, 11 litanier, 140 madrigaler, mm. Det första större verket gav han ut 1554. Motetten *dies sanctificatur* gavs ut eller skrevs 1563 och får då räknas som ett relativt tidigt verk.

Musiken

Det grundläggande draget i kontrapunktisk musik är linjär tydlighet, ett mått av riktning, självständiga stämmor, ett visst grad av dissonanshantering och en samverkan mellan horisontella och vertikala element.

Denna motett innehåller två typer av texturer, en kontrapunktisk imitativ med i huvudsak fem teman och i 3/2 satsen en i huvudsak homofon textur. Stämmorna ligger sällan långt ifrån varandra och korsar ibland varandra. Denna stil skiljer sig från den tidigare nederländska, med sin tyngre och tjockare klang, och den efterföljande barocken, som har en polariserad sättning, melodi mot bas. Nyckelordet för Palestrinas stil är balans och homogenitet.

Konsiliet i Trient, en del av den katolska motreformationen, betonade vikten av textens herredöme i kyrkomusiken. Man tog i allt högre uträkning hänsyn till aksenten och metrik i latinet för att texten ska höras tydligt. Melismer förekommer fortfarande men är betydligt mer behärskade än tidigare.

Rytmiken är i huvudsak sångdominerad och stämmorna överlappar varandra och motverkar tydliga regelbundna aksenter i den imitativa stilen.

Litteratur och källor

Noter och ovanstående texter är i huvudsak taget ifrån⁵:

- Willi Apel: *The notation of polyphonic music 900–1600*, 1953, The Mediaeval Academy of America, Cambridge, Massachusetts
- Thomas Benjamin: *The craft of modal counterpoint / a practical approach*, 2005, Routledge (<http://www.routledge.co.uk>)
- Gunilla Niska: *Sångarens latin /Handledning i uttal enligt italiensk tradition*, Verbum Musik, Stockholm
- Gustave Reese: *Music in the renaissance*, 1954 J.M.Dent & Sons Ltd., London
- <http://www.musicologie.org/Biographies/p/palestrina.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Giovanni_Pierluigi_da_Palestrina
- <http://www.newadvent.org/cathen/11421b.htm>
- http://www.cpdil.org/wiki/index.php/Dies_sanctificatus_%28Giovanni_Pierluigi_da_Palestrina%29

⁵Webbadresser per 2008-04-01

Aspö Data
2008